

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 6.0. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1. Растениевъдство, научна специалност „Лозарство“

Автор на дисертационния труд: Христо Щерев Козаров, редовен докторант към катедра „Лозарство и овощарство“ на Лозаро-градинарския факултет при Аграрен университет гр. Пловдив.

Тема на дисертационния труд: „Прилагане на органични продукти и тяхното въздействие върху растежните и репродуктивните прояви на сорт Мерло, отглеждан при неполивни условия“.

Рецензент: доц. д-р Деница Димитрова Сербезова, Лесотехнически университет – София, в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1. Растениевъдство, научна специалност „Овощарство“, определена за член на научното жури със заповед № РД 16-775/23.06.2026 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Изменението на климата оказва голямо влияние върху лозарството в световен мащаб. Ограничаването на използването на минерални торове в лозарството поради нарастващия проблем с разширяването на нитратните зони на почвите, степента на влияние на микроклиматичните и почвени характеристики върху физиологичните и биохимични особености на лозовата култура налага да бъдат разработени и изпитани нови органични продукти, които да играят ролята както на антитранспиранти, така и да предотвратяват водния стрес на лозите, особено при неполивни условия. Мерло е един от най-разпространените червени винени сортове в типичните лозарски страни по света и в България поради ценните си агробιологични и технологични качества.

Това прави много ценни от научна и стопанска гледна точка изследванията, свързани с изучаване на необходимостта, предпоставките и създаването на нови елементи за усъвършенстване на технологията за производство на винено грозде.

Въз основа на горепосоченото считам, че представеният ми за становище труд е в съответствие със съвременните тенденции в отглеждането на винени сортове грозде и дава конкретни отговори и препоръки към науката и практиката. Значимостта и актуалността на темата е добре обоснована от докторанта в представения труд.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта на дисертационния труд е да се установява потенциала на органичните продукти и тяхното въздействие върху растежните и репродуктивните прояви на сорт Мерло, отглеждан при неполивни условия.

За постигане на целта са разработени конкретни задачи.

Използваните методи са актуални и са съобразени с решаването на

поставената цел.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд включва 147 стандартни страници, 29 таблици и 54 фигури, структуриран е съгласно изискванията за образователна и научна степен „доктор“.

Представените глави „Увод“ и „Литературен преглед“ са в обем от 29 стр. и отразяват обстойно проблема. Прави впечатление добрата информираност на докторанта и отличната интерпретация на използваните литературни източници.

Така структуриран дисертационния труд е дал възможност докторанта да вникне дълбоко в същността на процесите и да направи точни изводи.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Разделът „Резултати и обсъждане“ е структуриран правилно, съобразно извършената експериментална работа във връзка с поставените задачи.

В резултат на получените данни са формулирани 13 извода.

При разработването на дисертационния труд докторант Христо Козаров е използвал 275 литературни източника, от които 19 на кирилица и на 256 латиница, което свидетелства, че докторанта се е запознал в дълбочина с проблемите свързани с въздействие на органични продукти върху растежните и репродуктивните прояви при отглеждането на винени сортове.

5. Приноси на дисертационния труд.

Въз основа на получените резултати са формулирани 3 научни и 4 научно-приложни приноса, които обогатяват знанията в лозарската наука и практика.

Научни приноси

Установено, е че прилагането на по-ниска доза от почвения препарат „Хумат Рост“ (вариант V5) води до повишаване на функционалното разнообразие и метаболитната активност на почвените микробни съобщества. Получените резултати, потвърдени чрез многомерния статистически анализ (MANOVA), обогатяват съществуващите знания за въздействието на хуминовите препарати върху функционалното състояние на почвения микробиом и дават основание да се приеме, че оптимизирането на приложените дози може да подобри биологичната активност на почвата.

Доказана е по-висока метаболитна активност при вариант V5, особено след 96-ия час, като разкрива повишен функционален потенциал на микробната общност и допринася за по-доброто разбиране на механизмите, чрез които препаратът влияе върху микробиологичните процеси в почвата.

Установени са статистически значими зависимости между листното приложение на „Хумат Рост“, особеностите на реколтата и органолептичните показатели на получените вина. Доказаното влияние както на годината на реколтата, така и на използваните дози върху дегустационната оценка предоставя научно обоснована информация за оптимизиране на технологичните решения в лозарството и винарството с цел получаване на продукция с по-високи качествени характеристики.

Научно-приложни приноси

Установено е, че при кореново третиране с доза 25 kg/da се поддържа по-висок темп на усвояване на аминни съединения през периода на изследване. Получените резултати допринасят за по-доброто разбиране на влиянието на

органичното торене върху метаболитната активност на почвените микроорганизми и могат да послужат като основа за оптимизиране на торенето при лозовите насаждения.

Проучено е въздействието на органичния тор „Хумат Рост“ върху растежа и развитието на лозата. Установеното влияние на климатичните условия върху вариабилността на линейния растеж и процесите на узряване на летораслите при сорт Мерло разширява наличната информация относно взаимодействието между торенето и факторите на средата и има значение за адаптирането на технологичните практики към конкретните климатични условия.

Разработени са практически насоки за повишаване жизнеспособността на зимните очи чрез оптимизиране на срока за вземане на пробите и прилагане на органично торене. Предложените решения могат да бъдат използвани в лозарската практика за ограничаване на неблагоприятното въздействие на късните пролетни застудявания и за съхраняване на продуктивния потенциал на лозовите насаждения.

Установени са зависимости между хранителния режим, сроковете на подхранване и формирането на вегетативните и репродуктивните органи на лозата. Тези резултати имат значение както за доразвиване на научните знания относно физиологията на лозата, така и за усъвършенстване на технологичните схеми за подхранване с оглед повишаване на продуктивността и качеството на продукцията.

6. Критични бележки и въпроси.

Нямам бележки и въпроси към докторанта.

7. Публикувани статии и цитирания.

Докторант Христо Козаров е представил 1 самостоятелна публикация по дисертационния труд, която е публикувана в *Journal of Mountain Agriculture on the Balkan* и покрива минималните наукометрични изисквания.

Докторанта не е представил цитирания.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува **ПОЛОЖИТЕЛНО** и да присъди на Христо Щерев Козаров образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност Лозарство.

Дата: 13.07.2026 г.
гр. Пловдив

Подписите в този документ са заличени
във връзка с чл.4, т.1 от Регламент (ЕС)
2016/679
(Общ Регламент относно защитата на
данни).